

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

5 de duabus primis Pœnis homini & mulieri impositis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

& sanguinem fundendum vidisset homines, & ad delinquendum faciles, cepit seuerius leges ponere, dixitq; Qui effuderit sanguinem humanum, fundetur sanguis illius. Genes. 9. Et rursum in lege Mosalca, Exod. 19. 21. Levit. 20. Numer. 35. Deuter. 22. mortis poenam sepe delictis statuit. Et in Euangelica, Math. 5. 16. πᾶσις ὃς ἐλάμβανεν τὸ μαχαιρὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτείνεται. Omnes qui gladium acceperint, gladio exterminabuntur. Ceterum diuersae leges diuinae ab humanis: & rursum diuersae inter se diuinae. Diueriae quoque, & variae humane.

De poenis Diuinis in genere.

CAP. 4.

- 1 Penarum in genere criminalium, diuinarum & humanarum diuisio.
- 2 Poena humana quae, & quomodo dicantur.
- 3 Poena diuina temporalis & perpetua.
- 4 Temporalis in hoc & alio saeculo, & quae eius generis.
- 5 Poena quare interdum transit in successores & posteros. Filiis quando afficiantur poenis pro parentibus eod.

1 Sed et criminalium poenarum gradus, & varias paucis complectamur differentias: earum, de quibus iam meminimus, & de quibus dicturi sumus, poenas diuidemus, in diuinas & humanas. Rursum diuinas in eas, quas in hoc saeculo Deus infligit, & eas quas in alio, temporales vel perpetuas. Humanas rursus, in eas quae fori sunt ecclesiastici, & quae secularis. Quae omnes sunt vel spirituales, vel corporales, vel mixtae. Et rursus corporales, vel capitales, seu ad vitam naturalis vel ciuilis priuationem pertinent: vel non capitales, ad existimationem & famam pertinentes, vel ad membrorum aliquorum abscissionem. Quas omnes suis gradibus & exemplis illustrare deest. ¶ Humanae sunt hominibus impositae, vel per homines repositae: ut & ratione executionis poenarum a Deo indictarum, poenae humanae & temporales dici possunt, institutione & constitutione diuinae: non tamen omnes diuinae, humanae ea ratione dicuntur. Sunt enim quaedam, quae salubri tantum admonitione sunt corrigenda ab hominibus, non autem corporalibus flagellis animaduertenda, quorum vindicta diuino examini tantum est referenda. Quando videlicet, in delinquentes disciplina exercere non possumus, vel quia non sunt nostri iuris, vel quia illorum crimina, & si nobis nota sunt, tamen manifestis indiciiis probari non possunt. c. cum in lege. §. his itaque, 23. quest. 4. ca. eorum. 11. quest. 3. ca. nullum, 30. q. 5. Benignitas etiam Dei poenas differt, & maleficiis aliquando infert feras, nunquam tamen irritas, ut ait Plinius lib. 2. c. 7. & Iuuenal. Satyr. 1. 3.

¶ *Ut sit magna tamen certe lenitas ira Deorum est.*
¶ Diuinarum poenarum aliae temporales, aliae perpetuae. Temporales poenae a Deo imponuntur in hoc, & alio saeculo, ca. sunt plures, de poenis. dist. 3. can. qui in alio. 25. dist. 1. In hoc saeculo, aegritudo, paupertas, mors, & similes angustiae, seu exercitia bonorum, quibus castigantur delinquentes & corriguntur, ne in aeternum pereant, dist. cap. sunt plures §. auctoritas. §. can. nullus, 23. quest. 5. quare nec mala dicuntur, cum bonos reddant malos, vel bonos meliores. cano. illa, cauo. nec is qui, 17. question. 1. Qui si obdurauerit, & illis flagellis non castigetur, certe temporales poenae aeternarum initium sunt. ¶ Ideo non est mirandum, si aliquando malorum poenas luant temporales successores, qui non offenderunt: nam sine culpa quidem sunt, verum sine causa non affliguntur. Et ita poena iusta, can. qui in aliquo, 51. dist. Plutarchus, lib. de sera vniuersi, vindicta, hoc ad exemplares poenas pertinere ratus est. Vindictam vero, inquit, quae ob maiorum facinora in filios, ac vniuersum de baccharum genus, manifeste aliquando cernimus: quando quidem multos a sceleribus auertit, ac ne similia audeant, deterret ac admoet. Variis armis & poenis temporalibus conferuatur iustus, ne cadant: qui iam ceciderunt, releuantur. Sunt pharmaca, quae praeventunt morbum, & auertuntur, alia quae curant. Et praestantior mihi & magis amicus videtur censeendus medicus & medicina, quibus auertuntur & praeventur morbi, illis quibus sanantur. In vtrisque bonum nihilominus: sed non esse eorum, quam curari, melius. Sodomitarum, Genes. 9. pueri temporali supplicio ignis & sulphuris extriti: ex hoc saeculo sunt: attamen maximum beneficium illis diuina haec poena temporalis, quia eos Deus praecociter delent, ne in aeternitas, si adu deliquissent, punirentur. Sic & iustus cum inuictorum poenis plerumque inuoluitur, & vtrique plectuntur: sed rapitur iustus, ut si vi-

nat, malitia metet eius intellectum. Sapient. 4. Sic Deus dicitur Zelotes, visitans peccata parentum in tertiam & quartam generationem, Exod. 20. Sicut peccata Dauidis poena temporalis translata in posteros, quando praedictum illi ab eius domo non abiecitur gladium, 2. Reg. 2. 12. Dicitur & ad Heli per Prophetam, ob peccatum eius, quod non corrigeret filios, 1. Reg. 2. 2. Ecce dies veniunt, ait Dominus, & praedictam brachium tuum, & brachium domus patris tui, ut non sit senex in domo tua omnibus diebus. Et Achab conuersus ad poenitentiam, poena eius peccati translata in posteros, 4. Reg. 21. can. illud, §. si. §. can. Achab. §. can. talis, de poenis, dist. 3. Ut & in iure ciuili aliquando, & gentium ob crimina quaedam atrocitas extenditur poena in proximos, & filios, ut in crimine maiestatis. l. quisquis, ad l. ful. maiest. C. Et in crimine illo nos plura cōcicimus in hanc rem, & hereseos, can. quare ego, §. verum & §. 6. q. 1. cum similib. in quibus aetuitur, ne filii inueniantur patrum scelera, & ideo illis occasio subducitur. Proinde, dum quis videt flagellari in hac vita homines a Deo, non statim arguere debet, id eo illos improbos: nec contra, dum videt impios omni humana felicitate cumulati, & prospere viuere, non ideo illos probos & Deo gratos opinari. Nam quos amat Deus, castigat, ut praemis & terna referat: quos autem contemnit, permittit bona in hac vita recipere, ut aeterna supplicia consequantur. can. si quando de poenis, dist. 3. Quod ex diuitis, & Lazari parabolae colligere licet in sacro Euangelio. At non ita in poenis, quae in vitionem peccatorum & delictorum feruntur, siue illae temporales, siue aeternae sint, statuendam. Nam haec personales sunt, nec personas ege diuntur, quia tale sol. mar. ut alius pro alio puniatur. l. crimen, patrum, & l. poena, P. l. sancimus, C. de rubr. ne fil. pro patr. Et sed anima quae peccauerit, ipsa morietur, nec filius portabit iniquitatem patris, Ezech. 18. can. si habes, §. c. 1. 2. q. 3. Et vniuersumque pro peccato suo morietur. Deut. 24. 2. Paral. 24. 4. Reg. 14.

De duabus primis poenis homini, & mulieri impositis. CAP. 5.

- 1 Mors poena peccati.
- 2 Pariendi dolores mulieribus in poenam dati.
- 3 Vxor quare marito subdita, eod.
- 4 Parere durum mulieribus.

Poenae temporales diuinae, de quibus sacra Biblia membraunt, sunt plures: verum quaedam tantum indicabimus, ea quoque ab hominibus vltur patas, vel exemplo, vel praeccepto per earum expositionem, ne cogantur eadem sapius sub diuersis recantare locis. Prior imposita poena homini mors temporalis, huius vitae solutio animae & corporis, ob primum peccatum Adam & Euae, Genes. 2. §. 3. ad Roman. 5. can. cum ergo, §. 1. 2. 4. q. 1. Et cum hac labores, sollicitudines omnes, morbi adueenerunt. Siquidem omnia fere negotia labore necessario subimus, ut habeamus alimenta, quibus ab ecedente per singula momenta vitam corporis resciamus. Morbi autem sunt maiores mortis, veluti particulares corporis lites, quae vniuersam systitum & naturae temperamentum paulatim rodunt & debilitant. Ex terra facti sumus, & in terram ob peccatum reuertimur. Eccles. 3. §. 17. Genes. 3. cap. in Ecclesiastico. 13. q. 2. Omnes morimur, & delabimur in terram, veluti aquae, quae non reuertuntur. 2. Reg. 14. Poetice egregie tamen Hesiodus depingit vitae prioris hominis felicitatem, & ex peccato mulieris ex malo succedentem infelicitatem. t. Ergon.

πένυ μὲν ὄν, inquit, ζῶον ἐπὶ χθονὶ οὐδὲ ἀνθρώπων Νόσση ἀπὲρ τε κλονὸν καὶ ἀπὲρ χαλεπὸν πόνον, Νόσον τ' ἀργαλίον, ἢ τ' ἀπύρσιον γῆρας ἔδωκεν. Ἀτὰρ ὄν ἐν γαίᾳ ἡ βέλαια κατὰ γῆρας οὐκ ἔστιν. Ἀλλὰ γῆρας χρεῖται πῶλον μέγα πῦρ ἀργύρον Ἐκείνου ἀνθρώπων δι' ἐμῆσθεο κήδεα λόγῳ. &c. quae seq. id est.

Prius namque, vivebant familia hominum. Omnia absque malis, & sine difficili labore. Morbus molestus, qui hominibus senectam adferunt. Mox enim in afflictione mortales consenserunt. Sed mulier manibus vasis magni operculum dimouens. Disperfit hominibus autem machinosa est curas grauis.

¶ Secunda poena mulieribus imposita, dolor est in pariendo, & alia seruitus maritalis. Gen. 3. Duae poenae certe grauissimae per eam quae in partu, & voluptas in decipiendo viro praecedis vindicatur: in eo quod viro subdita sit, punitur temeritas, quae abusa fuerit viro, cui data erat in auxilium, & facta antea adiutorium illi similit. Gen. 2. c. cum societas, 27. q. 2. c. lex diuina, 33. q. 2. d. viii. de biga. Mento

Merito & facta non amplius equalis auctoritatis, sed subdita viro. d. c. 3. Genes. c. 3. q. 5. can. est ordo. Et c. seq. 3. q. 5. c. mani- fectum, can. cum caput. eod. ad Roman. 7. De hac potestate nos tra- ctamus, in personarum liberarum potestate. Atq; poenam patere, esse & gemitum mulieribus acerbum, constat ex praecepto Dei d. c. 3. Genes. c. 3. mulier. s. dist. c. si serpens. de poen. dist. 1. Et Esaias. f. c. 26. Sicut mulier, qua concepit, dum appropinquauerit ad partum, dolens clamat in doloribus suis, sic facti sumus. Et mulier cu parit, tri- stitiam habet. D. Joan. Euang. c. 16. Ante partum o uerola. In partu dolens, post partum laboriosa. c. ex literis. de conuers. conjugato. Et commode plerumq; sacra pagina vitur similitudine doloris parturientium, cum summos exprimit ere uale labores: ueluti, ibi, dolens ut parturientium. Psal. 47. Et, dolerunt quasi parturientes. Eccles. 48. Et Esaias. c. 15. Hierem. c. 6. Et c. 22. Feminae uita animum- bus in poenam data cenietur a Platone, teste Alcino, de doctrin. Plat. c. 15. Marci, inquit D. Ambrosius, super Lucam. cap. 11. debet pudoris iniuriam, uirginitatis dispendium, partus pericula, ueteri longa discrimina. Iustianus, in Iustidius. 1. 2. § quis enim illarum, qui postor. au pignor. hab. lib. 8. C. iuu. 1. 8. mulierem esse miserem- dum circa dotum hypothecas arbitrat, propter obsequia, quae maritis praestat, propter partus periculum, & ipsam liberorum procreationem.

De Poena exilii. Cap. 6.

- 1 Exilium poena primi hominis. Vita hominis peregrinatio a patria. eod.
- 2 Peregrini uoluntarii, & distinctio eorum a ciuibus. Praior peregrini eod.
- 3 Peregrinationis in uoluntariam, & in uoluntariam diuisio. Et uoluntariam qui, & quare subierint. eod.
- 4 Peregrinatio religiosa cur inuisita. eod.
- 5 Peregrinatio religionis causa in tutela sum. Ponti. & fori ecclesiasti- ci, & in tutela Imperatoris. eod.
- 6 Otracinus genus peregrinationis quid. Hermodorus auctor Romanis habendarum legum a Graecis, eodem. Chrestians exilio omnes affecti, sub Nicephoro Im- peratore. eod.
- 7 Deportatio quid.
- 8 Exilium nomen quid continet. Triplex, eod. 9. Alia diuisio. 10.
- 11 Homicida a fortuna exilio uoluntario punia. Solum refugia, qua apud Hebraeos. eod. Solum uere quid, & quare uerterent antiqui. eod. Fortius casu quomodo punirentur. eod.
- 12 Profugus quis. Solum sponte qui uerterunt. eod. M agiam did. c. 15. Expositorum accusatus Protogoras. eod.
- 13 Deportatio quid ad huc, & deportatorum conditio. Exilium in uoluntariam proprie, & improprie quid. eod.
- 14 Relegatio quid, & quomodo differat a deportatione.
- 15 Hebraeorum exilia, & transmigrationes.
- 16 Interdictio loci quid.
- 17 Interdictio quid.
- 18 Bannum quid. eod.
- 19 Exilium gradus poenarum. Exilium ante tempus in prouinciam deuenium poena. eod. Bannus quando a quolibet, & ubi occidi poterant. eod.
- 20 Bannus ad tempus, si carcere detineantur, imputant illud tem- pus exilio. Carceris tempus damnatis ad remos, uel ad exi- lium in tempus imputatur in diminutionem poena. eod.

7 Tertia poena homini imposta est exilii: nam postquam deliquit primus homo, eiecit eum de paradiso, seu loco uoluptatis Deus, ut terram coleret. Itaque peregrinus, & exsil factus a patria, eiusque potest. Genes. 3. cap. Adam. de uenien. distinet. 1. c. in capite, 50 distinet. Et proinde omnes uere philosophantes patres antiqui, & Christiani se peregrinari in hac uita, & peregrinos esse professi sunt. Genes. 23. Psalm. 38. Hierem. 35. ad Hebr. c. 11. 1. Petri. cap. 2. Peregrinamur namque uere a domino. 2. ad Corinth. c. 5. Nam patria nostra, ad quam properamus, aeterna uita est, nec habemus hic ciuitatem permanentem, sed futuram inquirimus. Eitantem illa ciuitas Hierusalem caelestis, quam D. Ioannes in Apocypsi descripsit. cap. 21. Hoc etiam Pato dixit, & apud Iulianum in 6. lib. 8. uita peregrinatio, quaedam est. 2. Haec peregrinationem uniuersorum hominum sequuta

est alia particularis peregrinatio, quando a loco natiuitatis quis in aliam tranfit patriam uel ciuitatem, uel coloniam. Peregrin- nique dicuntur omnes extranei alienigenae. §. 1. de non elig. secun. nupt. in Athen. §. fin. de hered. instit. ap. Iustin. Atque etiam Romae illi peregrini, qui non adepti erant ius ciuitatis: unde & praeter peregrinis, qui ius dicebat inter alios, quam ciues Romam uenien- tes, l. 2. §. cumq; consules de orig. iur.

¶ Prout de peregrinatio est, uel uoluntaria & sine ignominia; alia ob crimen, coacta. Voluntarias peregrinationes plures obie- runt, uel ut uita necessaria pararent, alios docerent, uel ut dice- rent, & ut laboribus suis peccatorum poenitentiam agerent: cum post diluuium homines multiplicati sunt, edificata, uel coepta tur- ri Babel, sese in nouas colonias diuiserunt. Genes. c. 10. Et in Pere- grinatione Loth, Abraham. Genes. 12. Iaac, Iac. b, & alii patres He- braeorum. Peragrarunt fere uniuersum orbem D. Petrus & Patru- lus, uel constat ex historia Actuum Apostolorum, & ex libris re- cogitationum D. Clementis. Idipsum fecerunt & ceteri Aposto- li, & discipuli Domini, dissemmandi Euangelii causa, ut in sacris literis apud Abdiam Babilonicum, & in recognitionum libris Clementis, & aliis hitoriarum monumentis legimus. Discendi causa Philolophi & praetantes quidam uiri oibis perlustrarunt magnam partem: unde sapientiores facti creduntur, ut Empedo- cles, Pythagoras, Democritus apud Magis uersati in Babylonia; Platoque, ut illi, in Aegyptum profectus. Apollonius Tyanus quoque fuit in Babylonia cum Magis, in India cum Brachmanis, in Aegypto cum Gymnosophitis. Iamblic. in princ. libri de myste- e Aegypto. Philost. in de uita Apollonis. Strabo, & Diodorus Sicu- lus, & Herodotus fere ita idlo inquirendi, uniuersum orbem per- agrarunt, ut ipsi testantur. Vylles heroum sapientissimus habi- tus, quod saepius aduersam fortunam expertus, multorum vrbes ac mores conspexit, ut ait Diodorus Siculus. in princ. Biblio. in pro- a. n. Hofque Fridericus Caesar, qui dicendi causa peregrinantur digna miseratione & fauore arbitrat. consil. habita, ne filius pro patre, lib. 4. C. iuu. 1. 1. D. cebat Apollonius Tyanus, Philost. in 1. de uita Apollonis, adolecenti maxime conuenire, ne secus ac si patria pulus esset, quam longissime peregrinari. Galenus quo- que in Iudeam nau-gauit, ut uerum Balsamum a falso dignosce- ret. Galen. lib. de Antidor. Amatus Lufian lib. 1. enariatio, in Dios- corid. enarrat. 18. Memorat idem Galenus se sphragillis, seu terra sigillate noscenda causa in Inulam Lemnos nau-gasse. lib. 9. simplici medica.

¶ Ex hoc exilii genere, peregrinationes temporales intro- ductae sunt, quibus poena loco plura peregrinantes patiuntur, uel uisitandi sacra loca gratia, aut sanctorum basilicas, can. si quis Rom- petas. 2. 4. 9. 3. quarum conuentus qui contemserit per super- biam, anathema dicitur. c. si quis per superbiam, 30. dist. ex Gang. c. concil. Finis namque harum est, non ut noni quippiam curi. lica- te quadam impulsu uideamus, aut ueterarum cladum rudera, ob quae peregrinati quidam historiographi, & quidam nunc antiqua- rit: sed ut labores ob peccata suscipiantur, ut D. Petrus firmam constituit. 1. Pet. epist. ca. 4. Carissimi, inquit, nolite peregrina- i in feruore, qui ad tentationem uobis sit, quasi noui aliquid uobis contingat: sed communicantes Christi passioibus gaudeat.

¶ Tales peregrini sunt in tutela summi Pontificis, seu eccle- siae, c. in nouamus de tren. Et pace, c. vni. de peregrin. atque qui eos spoliauerint, excommu- icantur. d. c. si quis Rompetas, cum 2. seq. Et ita sunt de foro ecclesiastico, Specul. iur. de compend. iudic. §. 1. uerf. 28. quamuis & Imperator eos tueatur quoque. l. omnes pere- grini, C. commu. de successio. Frequens erat olim modus in poenis imponendis in foro ecclesiastico peregrinatio: ut presbyter, qui reuelat ex omni gestio sibi commissam, iure antiquo debebat depoi, & omnibus diebus uita sua gnominiosus peregrinari. sacerdos, de poen. distinet. 6.

¶ Erat Otracinus, Arist. 3. Polit. c. 9. apud ciuitates quaedam populari imperio gubernatas, quo tollebant eos ex ciuitate, qui supereminerebant, & in exilium pellebant, propter aequalitatem conseruandam, quam complectebantur. Ob quam, qui si per- excellere uidebantur, uel propter diuitias, uel propter amicos, uel propter aliquam aliam ciuilem potentiam, extra ciuitatem relegabantur in tempus al quod terminatum. Hermodorus Ephesi is exulare iussus, quod uir probus esse. Cicero 5. Tus- culan. Cui postea statua Roma per se est, quod auctor fuisse ha- bendarum legum a Graecis. Plin. lib. 34. Strab. lib. 14. Pomp. l. 2. §. post- ea ne diuitius, de origin. iur. in P. Haec exilio simile uidetur il- lud, quod iudixit impus Nicephorus Imperator Orientis,